

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

329.15
'S-GRAVENHAGE, 10 Juli
Javastraat 68

19 50

No. 62957

Bijl.:

Betr.:

43287
19.7.50.
A
VERTROUWELIJK

Hierbij moge ik Uwer Excellentie een dezerzijds samengesteld rapport aanbieden, betreffende de activiteit van de Communistische Partij van Nederland in de bedrijven en in de niet-communistische vakorganisaties, afgesloten per 1 Juni 1950, voorafgegaan door een korte samenvatting van de te dien aanzien gevolgde methode van werken in de dertiger jaren.

De Commissarissen der Koningin zijn mijnerzijds op dezelfde wijze geïnformeerd.

Z.E. de Minister-President

Z.E. de Minister van
Binnenlandse Zaken

Z.E. de Minister van
Sociale Zaken.

HET HOOFD VAN DE DIENST
/bij afwezigheid:

Mr. A. v. Maanen.

CPN-Bedrijfswerk

Vooroorlogse toestand

Omstreeks 1935 was omtrent het CPN-Bedrijfswerk het volgende bepaald: de bedrijfscel.

De leden maken - zo enigszins mogelijk - deel uit van de belangrijkste eenheid der partij;

De bedrijfscel is het fundament van de gehele organisatie, de "motor onder de arbeiders". De bedrijfscel is de drager van de acties van de partij in het bedrijf en wordt - ook door de partij - als illegale organisatie beschouwd.

De bedrijfscel wordt gevormd, zodra 3 partijgenoten in een bedrijf werkzaam zijn. Is dit niet het geval, dan wordt een verzamelcel gevormd. Dit is een cel, samengesteld uit 1 of 2 arbeiders uit het ene bedrijf met 1 of 2 arbeiders uit een in de nabijheid gelegen bedrijf of een bedrijfscel, waarbij 1 of 2 arbeiders uit een ander bedrijf zijn ingedeeld.

De taak van de leden van de verzamelcel is allereerst, om zo spoedig mogelijk deze cel om te zetten in normale bedrijfscellen. Een belangrijk middel voor het voeren van de opgedragen actie is de bedrijfskrant.

De leden, niet in een bedrijf werkzaam, worden in straatcellen ingedeeld. Deze vormen de "motor naast de arbeiders". Zij staan in betekenis sterk ten achter bij de bedrijfscellen. Zij hebben tot taak allerlei straat-acties te bevorderen, b.v. onder de werklozen bij stempelokalen, huuracties, acties tegen prijsopdrijving, e.d..

Na het in 1935 gehouden partij-congres werden de straatcellen grotendeels opgeheven.

Na dit congres verdwenen (voorlopig) de scherpste kanten van de revolutionaire agitatie, doordat de ontwikkeling van fascisme en nationaal-socialisme naar het inzicht der communisten een samenwerking met andere groepen noodzakelijk maakte.

In Nederland manifesteerde zich deze verandering door de opheffing van de Rode Vakverenigings Oppositie (R.V.O.). De leden der R.V.O.-groepen organiseerden zich in nieuwe combinaties, t.w. de "comité's voor strijdwillende leden". Deze dienden, in opdracht van de Centrale Contactcommissie (leider Paul de Groot) een program van actie op te stellen, gegrond op de eenheidsfront-gedachte.

-De taak der comité's was:-

De taak der comité's was:

1. Strijd voor het eenheidsfront der moderne met anders georganiseerde arbeiders in de bedrijven en werkplaatsen.
In den vervolge moesten de communistische eisen voldoen aan de voorwaarde, dat zij ook voor de andere arbeiders aannemelijk waren.
2. Het mobiliseren der vakgroepen en afdelingen der moderne vakorganisaties voor het verzet tegen elke verslechtering van de arbeidsvoorwaarden en sociale afbraak !

Het is een onveranderlijke wet, dat de communisten voor zich het leiderschap van de arbeidersbeweging opeisen. Deze actie had dan ook ten doel, de vakbondsbestuurders onder druk te zetten en te dwingen aan de eisen der arbeiders (lees: communisten) te voldoen. Mits met een goed gekozen programma werd gewerkt, moende de partij altijd op een gewonnen slag te kunnen rekenen. Indien de actie zou worden afgewezen, zou de propagandistische waarde van de weigering der vakbondsbestuurders de nederlaag ruimschoots compenseren.

3. Het beantwoorden van loonsverlagingen en andere verslechteringen met staking en het organiseren van demonstraties en massa-acties door de vakorganisaties voor de eisen der werklozen.

Hoewel het element "klassenstrijd" door een ogenschijnlijke soepelheid in de houding der communisten op de achtergrond scheen te raken, werd hij in werkelijkheid met groter raffinement gevoerd. Hiermede correspondeerde het vierde punt van het actie-programma, t.w.

4. De versterking en uitbouw van de moderne vakorganisaties door ledenwerving en hun omvorming tot klassenstrijd-organen.

houding na de oorlog

A. De E.V.C.

Onder de leden van de Communistische Partij van Nederland heerst de naar de mening van het Partijbestuur reformistische-opvatting, dat het werk in de partij en dat in de vakbeweging twee van elkander gescheiden grootheden zijn.

Regelmatig wijst men er op, dat beide organen slechts in nauwe onderlinge samenwerking goede resultaten zullen kunnen bereiken.

Het is dan ook begrijpelijk, dat beweerd wordt, dat slechts een door communisten geleide vakorganisatie "bevredigende" activiteit kan ontwikkelen.

De na de bevrijding van het Zuiden des lands opgerichte Eenheids Vak-Beweging, werd dan ook door de communisten gebruikt als een "eigen" agitatie-apparaat, daarbij aanvankelijk ongetwijfeld geholpen door de verdraagzame geest, welke in die tijdsperiode onder de bevrijde

Nederlanders heerste.

Hoewel sindsdien zeer vele arbeiders naar andere vakorganisaties zijn overgegaan, bevinden zich in de E.V.C. nog altijd niet-communistische elementen.

Dientengevolge werd (in Januari 1948) van CPN-zijde bepaald, dat men acties moest ondernemen, om nog meer bestuursinvloed in de EVC te verkrijgen.

In oppositionele kringen van de EVC (waaruit in Maart 1948 de "Onafhankelijke Vak Beweging (O.V.B.) is ontstaan) lekte het bericht uit, dat de toenmalige secretaris van het hoofdbestuur der EVC, Bertus van der Heul (geb. 7.9.1907) tijdens een geheime vergadering zou hebben medegedeeld, dat de niet bij de CPN aangesloten vakbondsbestuurders uit de EVC moesten worden verwijderd.

Teneinde de oppositie het zwijgen op te leggen reageerde het CPN-Hoofdbestuur hierop met een gecamoufleerde actie. Van der Heul werd als secretaris vervangen door een communist, die echter geen lid was van de partij. Dit diende om de CPN-suprematie in de EVC te maskeren.

Een zelfde tactiek, hoewel minder gecamoufleerd, werd gebruikt t.a.v. Berend Blokzijl (geb. 29.12.1918 te Hoogeveen), die voortgekomen uit de S.D.A.F. tot Juli 1946 in de EVC gold als onafhankelijk socialist. In October 1946 werd hem officieel de lidmaatschapskaart van de CPN uitgereikt.

Het dictatoriale optreden van Blokzijl was en is voortdurend gericht op het neerdrukken van bestaande of opkomende niet-communistische invloeden in de EVC-organisaties om aldus de machtspositie van de CPN te helpen versterken.

B. Fusieopgingen van de EVC.

Sinds October 1945 werden aan het hoofdbestuur van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen (N.V.V.) verscheidene voorstellen gedaan om te geraken tot een fusie tussen de beide vakorganisaties.

Het N.V.V.-bestuur, de bedoelingen der communisten doorziende, stond in principe afwijzend tegenover deze plannen, doch hield een beslissing slepende.

Eerst op 18 Maart 1947 werd het besluit van het NVV bekend, waarbij met grote meerderheid een fusie werd afgewezen.

De tegenstelling tussen de beide organisaties nam nog toe, doordat het NVV in het begin van 1949 uit het Wereld Vak Verbond trad, de

EVC daarentegen, door de benoeming van Berend Blokzijl tot vice-voorzitter van dit verbond, de banden nog strakker aanhaalde.

C. Penetratie van
het N.V.V..

De mislukte fusie pogingen hadden tot gevolg, dat de leiders van de EVC hun tactiek naar omstandigheden wijzigden.

Niets verhinderde, dat CPN-agitatoren zich individueel en onder de mantel van een aangenomen "neutraliteit" als lid van het NVV zouden doen opnemen, om zodoende - in rechtstreeks contact met de arbeiders binnen de organisatie de weg voor te bereiden voor een felle agitatie door de CPN.

Hiermede werd het zwaartepunt van het werk in de vakbeweging verlegd van de samenwerking met de sociaal-democratische bestuurders naar een directe aanval op diezelfde leiders, door middel van het eenheidsfront "van onder op".

Elke vermeende grief, waarop door de Unie-bonden niet werd gereageerd, werd door de communisten aangegrepen als een "bewijs" van de "onbetrouwbaarheid" der bestuurders en hun "onderworpenheid aan de belangen der ondernemers".

In deze actie speelden vooral de CPN-propagandaorganen een grote rol. De communistische pers en bedrijfskranten (zie verder) werden gevuld met grove verdachtmakingen tegen iedereen, die zich niet eens verklaarde met de eisen der communisten.

Ook echter werden partijleden aangewezen voor het leggen van persoonlijke contacten met de arbeiders.

De resultaten zijn voor de partij tot op heden zeer onbevredigend.

Enerzijds moet het uitblijven van succes toegeschreven worden aan de waakzaamheid der Uniebonden, anderzijds bestaat onder de partij-agitatoren een zekere beduchtheid, in verband met ontslag of degradatie, als mogelijk gevolg van hun activiteit.

De voorgeschreven beveiliging van het bedrijfswerk in ruime zin (zowel cellen vorming als penetratie in niet communistische vakbonden) onttaarde in de beveiliging van de individuele leden en leidde tot passiviteit van een groot deel der voor het werk ingezette personen.

Onder de veiligheidsmaatregelen, welke door de CPN terzake worden uitgevaardigd, zijn de volgende het meest belangrijk:

1. Het wordt noodzakelijk geacht, dat partijagitatoren voor de actie onder de massa, zowel in de bedrijven als de vakbeweging,

-niet als communisten -

- niet als communisten bekend worden.
2. In verband met het voorgaande werd aan deze leden verboden gedurende de tijd voor verkiezingspropaganda op enigerlei wijze te laten blijken, dat zij lid zijn van of sympathiseren met de C.F.N. (bijv. d.m.v. raambiljetten).
  3. Het niet deelnemen aan politieke demonstraties, welke uitgaan van een communistische organisatie, in het algemeen.
  4. Uitgifte van bedrijfskranten en pamfletten door arbeiders, welke niet in de betrokken bedrijven werkzaam zijn.
  5. Bepoening van bedrijfskranten op bepaalde plaatsen op het bedrijfsterrein, waardoor geen verspreiders kunnen worden aangewezen.
  6. Camouflerend aankweken van een geest van ontevredenheid, zonder positieve binding met de actuele communistische politiek.

Tenslotte kan vermeld worden dat op het laatste Partijcongres in Februari 1950 bedrijfsarbeiders met schuilnamen werden aangeduid, teneinde hun identiteit te verheimelijken.

De opvatting der gesalarieerde partijfunctionarissen, dat de belangen der partij prevaleren boven die der leden, vindt onder hen, die met de uitvoering der partijtaken worden belast begrijpelijkerwijs slechts weinig gehoor.

Niettemin wordt de actie, in tegenstelling met zoveel andere, hardnekkig voorgezet.

Een duidelijke scheidslijn tussen de communistische activiteit in de vakvereniging en die in de bedrijven is niet altijd waar te nemen. In hoofdzaak is de taak voor vakbewegings-specialisten gelegen op sociaal-economisch terrein; de zelfstandige communistische groeperingen hebben tot taak de "politieke en democratische rechten der arbeiders te beschermen".

- E. Ten aanzien van de infiltratie in de vak-organisatie kan het CPN-bedrijfswerk worden beschouwd als de voorloper daar van. Immers is het doel van deze communistische infiltratie tenslotte de verovering van de bestuursfuncties op andersdenkenden voor de communisten, dan wel de afscheiding van NVV-leden uit hun organisatie, teneinde hen in de communistische EVC onder te brengen. Dat dit in Nederland uitsluitend geschiedt kan met de vrijwillige medewerking van de betrokkenen is vanzelfsprekend. Om hiertoe de mogelijkheid te openen behoeven de communistische agitators de goedkeuring en het vertrouwen van hun medearbeiders. De communistische stokerijen in de bedrijven, waarbij slechte verlichting, luchtverversing, vrije uren, schaftlokalen, ja vrijwel alles van hun gading is, hebben mede ten doel voor dit vertrouwen de basis te leggen. Voortgaand optreden van deze agitators als niet-communisten, ook in de vakbeweging, zal, zo hoopt men, de communisten ook daar een leidende positie geven, gegrond op het ver-

-trouwen van de overige
arbeiders.-

In vele gevallen lopen de acties in elkaar over.

Onder punt D wordt hiervan een nadere uiteenzetting gegeven.

D. Zelfstandig optreden
in de bedrijven.

Het is duidelijk, dat de "bescherming der politieke en democratische rechten" der arbeiders in de bedrijven een der voornaamste propaganda-middelen is van de communistische partij. Hier komt het principe van de klassenstrijd in zijn meest directe vorm naar voren, in de verhouding van werkgever tot werknemer.

Teneinde de behartiging van een zo belangrijke taak in de bedrijven zelve mogelijk te maken, werd van hoger hand de beveiliging van het bedrijfswerk bevolen.

Dientengevolge heeft het zelfstandige werk der CPN in de bedrijven een semi-illegaal karakter gekregen in zoverre, dat de communistische promotors, die als zodanig niet bekend zijn, hun werk bedektelijk en niet in naam van de organisatie volbrengen.

Zij moeten zich presenteren als personen, die slechts de belangen der arbeiders nastreven.

Teneinde echter de massa der arbeiders er aan te gewennen, dat de "beste" voorstellen afkomstig zijn van de communistische partij, wordt in de meeste gevallen de bedrijfskrant openlijk als "uitgave van de CPN" betiteld.

Reeds in Januari 1946 - toen van zelfstandige bedrijfsafdelingen van de CPN nog geen sprake was - schreef Willem van 't Hek (geb. 23.12.1903 te Amsterdam);

"Vooral de verspreiding van onze lectuur in de bedrijven is een voorname factor, juist omdat dit werk regelmatig de gelegenheid schep't met andersdenkenden van gedachten te wisselen en de arbeiders als het ware dwingt na te denken en hun conclusies te trekken".

Ondanks dit inzicht is in de jaren 1946 en 1947 slechts weinig van communistische activiteit in de bedrijven te bespeuren geweest. Ongetwijfeld werd dit mede veroorzaakt door de destijds nog niet afgewezen toenaderingspogingen tot het NVV door de EVC. Zelfs op het partijcongres in Januari 1948 werd aan dit onderwerp opvallend weinig belangstelling gewijd, hoewel in een daaraan voorafgegane zitting van het Partijbestuur op uitbreiding en verbetering van het bedrijfswerk was aangedrongen. In een verslag van deze zitting werd melding gemaakt van 65 periodiek verschijnende bedrijfscouranten met een gezamenlijke oplage van 25.000 exemplaren.

Gedacht kan worden aan het feit, dat het de CPN na de oorlog te veel

-naar den vleze-

naar den vleze gegaan was. De toename van het aantal leden in vergelijking met het ledental voor de oorlog is mogelijk een oorzaak geweest van de weinig krachtige activiteit en het "afglijden" van vele leden naar minder revolutionaire geestesgesteldheid. Bovendien ontbrak een betrouwbare barometer voor het vaststellen van de doeltreffendheid der toegepaste methoden.

Deze aanwijzing werd gevonden in de uitslag van de parlementsverkiezingen van Juli 1948. In de open "Brief van het Partijbestuur", welke in Juli van dat jaar in "De Waarheid" werd gepubliceerd, werd volmondig toegegeven dat de "reactie" zich steviger in het zadel had kunnen zetten en dat vele leden van de CPN waren overgegaan naar de Partij van de Arbeid.

Het bestuur van de CPN weigerde dit verlies toe te schrijven aan de veranderde omstandigheden en zocht de oorzaak in de fouten en tekortkomingen van de partij zelve.

Ten aanzien van het bedrijfswerk werd opgemerkt:

"De partij is schromelijk te kort geschoten in haar werk voor de behartiging der kleine en allerkleinste dagelijkse belangen van de arbeiders, landbouwers en kleine middenstanders. In het bijzonder wreekt zich het feit, dat de communisten slechts in geringe mate in het NVV en de confessionele organisaties voor de belangen der arbeiders optreden, in welke organisaties de grote massa der arbeiders is georganiseerd".

Om het verloren terrein te herwinnen stelde het Partijbestuur o.m. de taak:

1. Het tot stand brengen van de eenheid van actie met de massa der aanhangers van de Partij van de Arbeid en Katholieke en Christelijke werkers voor de verdediging van de nationale zelfstandigheid, brood en vrede.
2. Het bevorderen van de vereniging der arbeiderskrachten in de bedrijven en in de vakvereniging, in het bijzonder door de vereniging van de ZVC met het NVV.

De uitspraak van het NVV-bestuur tot afwijzing van de fusie werd in deze opdrachten geheel genegeerd. In feite heeft de CPN nimmer afgelaten in haar pogingen een fusie tussen de beide bonden toch te bewerkstelligen, ofschoon de gedachte daaraan om opportunistische redenen thans op de achtergrond is geraakt. Berend Blokzijl verklaarde in dit verband, dat men de fout begaan had het NVV te zien als een gesloten eenheid. "Er is", aldus Blokzijl, "een NVV van de bestuurders en een NVV van de leden".

Slechts de bestuurders moesten worden beschouwd als de vijanden der arbeidersklasse.

In dezelfde geest werd op een zitting van het Partijbestuur in December 1948 een resolutie aangenomen, daarin heet het:

"De hefboom tot het ontplooiën van een massa-actie is de strijd voor "loonsverhoging van de arbeiders in de bedrijven".

Celaakt wordt de houding van vele vooraanstaande partijgenoten in de bedrijven, in de vakvereniging en in de gemeenteraden. Zij...

"laten hun optreden door de argumenten der reactie beïnvloeden" en verhinderen daardoor het "kweken van een vast besloten strijdstemming onder de arbeiders".

"Zulk een houding" - aldus de resolutie - komt neer op reformisme en moet in de Partij en in de massa krachtig bestreden worden".

"In de huidige situatie is het werk in het NVV het belangrijkste. De communisten hebben er tot taak hun mede-arbeiders in de strijd te brengen voor hun belangen en van het verderfelijke van de politiek van de huidige leiding van het NVV te overtuigen, die geheel in dienst van Amerika is getreden en de regeringspolitiek van "harder werken en buikriem dichtsnoeren" ten uitvoer legt".

Het Partijbestuur droeg de leden op te blijven strijden voor de vereniging van de EVC en het NVV. Zij moeten door hun overtuigingskracht en hun voorbeeld de medearbeiders een communistische opvoeding geven.

Een succesvolle strijd kon, volgens de leiding van de CPN, alleen door een samenwerking der arbeiders van alle organisaties in de bedrijven worden gevoerd.

Geheel overeenkomstig de hiervoor aangehaalde uitspraak van Blokzijl hebben de communisten zich in de laatste maanden van 1948 doen kennen als kampioenen van de verdachtmaking. De Indonesische quaestie ontwikkelde zich bovendien in het voordeel van de communistische propaganda en bood aangrijpingspunten te over voor een zeer heftige agitatie zowel tegen regerings-personen als tegen de leiding der vakbonden. Ook in de "Stichting van de Arbeid en het college van Rijksbemiddelaars vond de CPN-pers een dankbaar object voor haar propaganda.

De plaats van het bedrijfswerk in de partij.

De CPN beschouwt het bedrijfswerk als het voornaamste middel voor de verwezenlijking van haar doeleinden.

"De Kwetsbaarste schakel in het kapitalisme is het bedrijf", aldus wordt geschreven in het politieke maandblad van de partij "Politiek en Cultuur". "Hier ondervinden de arbeiders aan den lijve de gehele schijnheilige argumentatie van de loonstoppolitieken de onverbloemde ondersteuning, die de leiders van de r.v.d. A. en die van de Uniebonden de bourgeoisie verlenen".

Dit hangt samen met de communistische opvatting, dat het socialisme niet wordt bereikt door parlamentsbesluiten, doch door "felle, harde en onverzoenlijke strijd tegen de heersende klasse". Vooral in de bedrijven moet de partij optreden in georganiseerd verband om leiding

te geven aan die strijd d.m.v. bedrijfsgroepen.

De noodzaak van het CFN-bedrijfswerk is bovendien gelegen in "het feit, dat het NVV niet "in staat is de maatschappelijke ontwikkeling, waarin men in steeds groter mate probeert de lasten op de schouders der arbeiders te laden, tegen te houden".

Door politieke agitatie poogt men deze mening onder niet-communistische arbeiders te doen postvatten, "teneinde de oppositionele kringen in het NVV van de positie van lijdelijk verzet te brengen tot openlijke strijd tegen het "reformisme en de klassensamenwerking".

Juist toen het NVV in het begin van 1949 op het punt stond uit het Wereld Vak Verbond te treden, werd strijd in het NVV meer dan ooit noodzakelijk geacht, daar men anders de "onvoldoende ontwikkelde of achterlijke arbeidersmassa's overlaat aan de willekeur der reformistische, sociaal-democratische leiders".

Volkomen openhartig wordt verklaard, dat de strijd voor loonsverhoging, betere tarieven, betere sociale bepalingen, en tegen loonsverlaging, jaagsystemen enz. slechts "voorhoedegevechten" zijn. Zij moeten beschouwd worden als tactische manoeuvres voor de ontwikkeling van de massa der arbeiders en om deze op te heffen tot het niveau van de klassenstrijd onder leiding van de communistische partij, met als laatste doel de volledige zeggenschap van de arbeidersklasse (lees: communistische partij) over het productieapparaat en verovering van de bevoegdheid te beslissen wat, hoe en voor wie geproduceerd zal worden.

De wijze waarop de strijd in de bedrijven moet worden gevoerd wordt slechts in algemene termen in het voren genoemde maandblad aangegeven.

Eenzijds wordt het opheffen van de Eenheids Vak Centrale door het overplanten van haar leden in het NVV niet goedgekeurd, anderzijds stemt men evenmin toe in het onttrekken van de strijdbare elementen aan de NVV-organisaties door hun transpositie in de EVC.

Als reden hiervoor wordt opgegeven, dat de overplaatsing van alle strijdbare elementen naar de EVC een scheidslijn zou oproepen tussen deze organisatie en de massa der arbeiders.

Anderzijds blijft de EVC voor de partij van waarde, doordat de strijd van de arbeiders in enkele bedrijven d.m.v. de EVC een weerklank kan oproepen in andere bedrijven door steun-acties of sympathiestakingen.

Het is dan ook duidelijk, dat de communistische woordvoerders in de Uniebonden in nauw contact moeten blijven met de bestuurders van de EVC en de partijleiding.

Zij mogen zich niet afzijdig houden van het vakbonds-werk, daar dit in strijd is met de doeleinden van de partij. Door voortdurende actie

voor de belangen van hun mede-arbeiders mochten zij trachten het vertrouwen te winnen. Dit geldt in hoge mate voor het werk in de bedrijfs- of fabrieks-kern, ook wel personeelskern genoemd. Dit instituut, bestaande uit een aantal door de bedrijfsdirectie aangewezen leden en een aantal door de arbeiders gekozen vertegenwoordigers, wordt door de communisten als in wezen arbeiders-vijandig betiteld. Het dient, aldus de communistische interpretatie, als "uitlaatklep" voor de grieven der arbeiders. Beslissende bevoegdheid wordt het instituut ontzegd; het zou uitsluitend adviserende bevoegdheid hebben, waardoor de werkgever een schijn van democratie kan handhaven, die in werkelijkheid niet bestaat.

Niettemin acht men de bedrijfskern - vreemd genoeg toch een "concessie van de werkgever" genoemd - niet zonder betekenis. De taak van de communistische leden van de kern is de strijd in het bedrijf te organiseren en te leiden en toezicht uit te oefenen op de naleving van sociale wetten en bepalingen.

Ook de bedrijfskern zal derhalve moeten worden omgevormd tot een klassenstrijd-orgaan.

Omtrent de subversieve activiteit der communisten in de bedrijven zijn begrijpelijkerwijs geen openlijke richtlijnen gegeven.

Vertrouwelijke berichten bevestigen, dat de communistische contacten in de bedrijven zich bezig moeten houden met het verzamelen van economische gegevens (productie, gesplitst in oorlogs- en vrede-productie, hoeveelheid der geproduceerde en der opgeslagen goederen, aan- en afvoer bij het bedrijf, personeelssterkte) omtrent de voornaamste bedrijven. Als zodanig gelden blijkbaar vooral de metaalbedrijven, de zware industrie, indien per bedrijf meer dan 25 man personeel te werk is gesteld. Een desbetreffende circulaire vermeldde, dat deze gegevens moesten worden toegezonden aan het bestuur van het district van de communistische partij binnen hetwelk het bedrijf gevestigd is.

Een niet bevestigde mededeling richt tenslotte de aandacht op het bestaan van zg. sabotagecellen.

Structuur van het bedrijfsapparaat.

Op het gebied van benamingen der communistische groeperingen in de bedrijven heerst grote verwarring. Plaatselijke interpretatie en spraakgebruik zijn oorzaak, dat namen als bedrijfskern, bedrijfscommissie, bedrijfsgroep e.d. door elkaar worden gebruikt.

In de regel worden hiermede bedoeld een of meer partijleden in een bepaald bedrijf werkzaam, die hetzij uitsluitend materiaal verzamelen voor de bedrijfskranten en verdere propaganda- of agitatiewerkzaamheden ten behoeve van de CPN verrichten, hetzij tevens doende zijn

een zelfstandige bedrijfsafdeling te formeren. Onder deze benamingen wordt echter ook wel de reeds gevormde zelfstandige bedrijfsafdeling aangeduid.

Op het jongste Partijcongres (Februari 1950) werden de statuten aangevuld, door hierin op te nemen, dat er naast de zelfstandige bedrijfsafdelingen, onderbedrijfsafdelingen kunnen zijn en naast de buurtafdelingen (buurt) onderafdelingen.

Hiermede werd officieel het bestaan van dergelijke partijonderdelen met een zelfstandig bestuur en een eigen administratie erkend. Naar dezerzijds wordt aangenomen, zullen de grote en belangrijke van het bedrijf, alsmede het aantal daarin werkzame partijleden van doorslaggevende betekenis zijn voor de vorming ener zelfstandige bedrijfsafdeling.

Blijkens een bericht van eind 1948 bestond vooral belangstelling voor bedrijven met een personeelssterkte van meer dan 25 man. Latere uitlatingen van communistische bestuurders wijzen er op, dat meer speciaal de zware metaalindustrie te dezen belangrijk wordt geacht.

Waarschijnlijk was de bedrijfsafdeling oorspronkelijk bedoeld als de kleinste zelfstandige organisatievorm op dit terrein, evenals de buurtafdeling dit was voor de landelijke organisatie van de partij. Deze laatste werden echter in de grote steden gesplitst in onderafdelingen, ter verhoging van de bruikbaarheid en de specialisatie van hun acties.

Zo opende men de mogelijkheid op grote fabriekscomplexen de bedrijfsafdelingen onder te verdelen in onderbedrijfsafdelingen, teneinde de onderlinge band der dikwijls ver uit elkaar werkzame communistische arbeiders gemakkelijker te handhaven. Deze onderbedrijfsafdelingen hebben weliswaar een eigen bestuur, doch zijn waarschijnlijk ondergeschikt aan het bestuur van de bedrijfsafdeling als geheel, daar een zeer nauwe samenwerking tussen de onderafdelingen voor een succesvolle actie onontbeerlijk is. Aannemelijk lijkt, dat het bestuur van een bedrijfsafdeling is samengesteld uit gedelegeerden der onderafdelingsbesturen in het bedrijf. Tot op heden is het bestaan van onderafdelingen in de bedrijven echter nog niet gebleken.

Het bestuur van een bedrijfsafdeling moet minstens bestaan uit een secretaris, een organisatie-secretaris en een propaganda-secretaris. De organisatie-secretaris kan tegelijkertijd de functie van penningmeester vervullen. De beslissing over de uitgifte van gelden ligt echter bij het bestuur, en niet bij de penningmeester. De secretaris heeft de verantwoordelijkheid voor de algemene leiding, de organisatie-secretaris voor de intern-organisatorische maatregelen, de propaganda-secretaris is belast met de verzorging van de bedrijfskrant, werkzaamheden voor de pers, het verspreiden van propaganda-materiaal, het voorbereiden van openbare vergaderingen en ander werk op propagandistisch terrein.

Naar mate de belangrijkheid van de afdeling groter wordt kan het bestuur worden uitgebreid.

Bij de oprichting der bedrijfsafdelingen ging men uit van de bestaande (buurt) afdelingen. De afdelingsbesturen moesten de ledenkaarten van in bepaalde bedrijven werkende partijgenoten inleveren bij de districten. Uit dit materiaal werden in beginsel de bedrijfsafdelingen samengesteld. De formatie van de bedrijfsafdelingen ging derhalve/ten koste van de (buurt) afdelingen.

gheheel
De bestuurders der bedrijfsafdelingen, het zg. bedrijfsbestuur vormende, werden gekozen na overleg met door het district daartoe aangewezen bestuurders, t.w. functionarissen van het districts bedrijfsbureau (zie hierna).

Op deze wijze verzekerde men zich van de medewerking van vertrouwde partijleden.

Ook voor de andere leden der bedrijfsafdelingen werd een zekere selectie ingesteld, zoals hierna zal blijken.

De taak van de bedrijfsafdelingen is:
het actief ondersteunen, praktisch voorbereiden en stimuleren van de eisen van de vakbeweging, i.c. de EVC;
het verzorgen van de scholing;
het uitgeven van een bedrijfskrant;
het regelmatig beleggen van ledenvergaderingen, waarin plannen, gemaakte fouten en voorstellen worden besproken.

De leden der bedrijfsafdeling moesten in het bedrijf zelf werkzaam zijn.

Bestuursleden van de bedrijfsafdeling onderhouden contact met die CFN-districtsbestuurders, welke speciaal voor het bedrijfswerk zijn aangewezen

Te Amsterdam wordt door de samenkomst van deze personen de districts-bedrijfsraad gevormd. De taak van deze raad is in hoofdzaak een coördinerende (het organiseren van neven-acties, sympathiestakingen, steunacties, propaganda, enz.)

Te Rotterdam vormen de communisten uit verschillende gelijksoortige bedrijven een bedrijfsgroep.

Zo bestonden in 1949 de bedrijfsgroepen "Scheepsbouw" en "Haven".

Nogelijk is de bedrijfsgroep een overkoepeling der bedrijfsafdelingen in een bepaalde tak van industrie.

Een actie, door een bedrijfsgroep gevoerd, strekt zich derhalve over meerdere bedrijven uit. Zou men een actie van bijv. de bedrijfsgroep "Haven" gekoppeld willen zien aan een actie van de bedrijfsgroep "Scheepsbouw", dan is overleg van de besturen van beide bedrijfsgroepen noodzakelijk, natuurlijk onder supervisie van het districtsbedrijfsbureau.

In deze is de coördinerende werking der samengaande bedrijfspgroepbesturen in wezen gelijk aan die van de districtsbedrijfsraad, zoals die te Amsterdam bekend is.

Het is derhalve aannemelijk, dat de districtsbedrijfsraad (eventueel ook buiten Rotterdam) bestaat uit bestuursleden van verschillende bedrijfspgroepen en enige daarvoor aangewezen leden van het Districtsbestuur.

De leiding van het bedrijfswerk in de districten is toevertrouwd aan de districtsbedrijfsbureaux.

Zij hebben tot taak berichten uit de bedrijven te verzamelen, zowel als aanwijzingen van het hoofdbestuur aan de bedrijfsorganisaties door te geven. Hun is het toezicht opgedragen over al het bedrijfswerk in het district, zowel t.a.v. de activiteit in bestaande bedrijfsafdelingen als t.a.v. de oprichting van nieuwe. Zij vormen de schakel tussen de bedrijfsafdelingen en het partijbestuur. Hierdoor tracht men zich te verzekeren van een actuele en uniforme politiek in de bedrijven.

Het hoogste orgaan voor het bedrijfswerk is het Bedrijfsbureau van het Partijbestuur. Zijn taak ligt hoofdzakelijk op organisatorisch en theoretisch terrein. Het politieke element ontbreekt echter ook hier niet, daar de leider van het centrale bedrijfsbureau zitting heeft in het Partijbestuur.

De districts-bedrijfsbureaux zijn verplicht periodieke overzichten betreffende de verrichte werkzaamheden en de behaalde resultaten aan het hoogste bedrijfsbureau toe te zenden.

Het spreekt vanzelf, dat in geval van onvoldoende activiteit nader contact met de betrokken districten wordt opgenomen.

Een aparte figuur in het bedrijfswerk is de bedrijfsinstructeur. Blijkens hetgeen omtrent de bezigheden van enkele dezer te Amsterdam bekend geworden is, houdt hij zich in principe bezig met de beveiliging van de bedrijfsafdeling en de bepaling van de tactiek voor de strijd, zoals die door de omstandigheden in het bedrijf wordt gevorderd. Hij bepaalt o.m. welke personen als lid tot de bedrijfsafdeling zullen kunnen toetreden en wint daartoe advies in van de districtsleiding. Bovendien houdt hij zich bezig met de scholing der afdelings-leden. De informatie t.a.v. deze functionaris is te schaars om een juist beeld te geven van zijn taak, bevoegdheid en werkwijze.

Bedrijfskranten.

Tot de taak der werkers in de bedrijven behoort mede het uitgeven van een bedrijfskrant.

Met dergelijke publicaties beoogt men een zo breed mogelijke verspreiding van de communistische mening ten aanzien van de diverse bedrijven, critiek op regeringsmaatregelen welke op de bedrijven betrekking hebben e.d. en het bevorderen van, soms kunstmatig gewekte

ontevredenheid.

Verreweg de meeste bedrijfskranten verschijnen in quarto-formaat. In het algemeen zijn zij slordig afgewerkt. Slechts een enkel exemplaar wordt gedrukt; de overige worden gestencild.

Ofschoon men zoveel mogelijk streeft naar een "eigen" krant voor elk bedrijf, is de eenvormigheid van "hoofdartikelen" in verschillende bedrijfskranten een aanwijzing voor het bestaan van een "centrale" redactie, welke tenminste meer dan 1 bedrijf van propagandacultuur voorziet. Daarnaast wordt meestentijds zorggedragen voor een medewerker in het bedrijf zelf, die door zijn kennis van de meer incidentele gebeurtenissen, de stemmingen, klachten en wensen het "plaatselijk nieuws" feitelijk dus het bedrijfsnieuws kan verslaan.

De inhoud is afgestemd op de actuele partijpolitiek en wordt, zo mogelijk aangevuld met "voorbeelden van de reactionaire houding" van de directie zowel als van de bedrijfskern.

De onophoudelijke aansporingen van de partijleiding, in casu het bedrijfsbureau, tot uitbreiding en verbetering van de bedrijfskranten kon niet verhinderen, dat zeer vele dezer slechts een kort bestaan genoten.

Geldgebrek mocht als één der oorzaken worden aangewezen. Voorts werkt de dikwijls tactloze wijze van verkoop (colportage bij de in- of uitgang van het bedrijf e.d.) een geringe afname in de hand.

De ongeschooldheid van velen der medewerkenden en de geringe opofferingsgezindheid in de partij is een derde oorzaak voor de beperkte levensvatbaarheid der bedrijfskranten.

Bij dit rapport is een bijlage gevoegd van de in Nederland verschijnende c.q. in de loop der laatste jaren verschenen bedrijfskranten en de bedrijven, waartoe zij behoren, zoveel mogelijk aangevuld met

1. de oplage van elk
2. de verschijningsdatum
3. de datum, waarop het laatst bekende exemplaar werd uitgegeven.
4. de periodiciteit (regelmatig of onregelmatig)

Het "Arcor"-systeem.

De activiteit onder de bedrijfsarbeiders dient echter, naar de mening van het Partijbestuur, niet beperkt te blijven tot de bedrijven alleen. Door vaak tendentieuze berichtgeving in "De Waarheid" poogt men de openbare mening ten gunste van de demonstrerende "ontevredenen" te beïnvloeden.

Te dien einde werd een uitgebreid systeem van zg. "arcors" (arbeiders-correspondenten) zeer wenselijk geacht. Hierdoor zou een actuele, directe berichtgeving worden bevorderd.

In "Politiek en Cultuur" van Januari 1950 wordt verklaard, dat "een grote schare van vrijwillige medewerkers de redactie (van De "Waarheid") moet ondersteunen".

Het artikel vervolgt:

"Een economisch conflict begint niet met het bericht van een staking. Economische conflicten hebben steeds een voorgeschiedenis, Van die voorgeschiedenis moet de redactie van "De Waarheid", lang voordat een conflict uitbreekt, op de hoogte worden gesteld, opdat zij de strijdende arbeiders krachtig kan ondersteunen".

Het spreekt vanzelf, dat niet alleen "De Waarheid" tijd van voorbereiding nodig heeft. Ook in het belang van de acties van de EVC en de bedrijfsafdelingen in andere bedrijven is een tijdige informatie van grote betekenis.

De coördinatie van de acties der propaganda-, agitatie- en vakverenigingsorganen is daarvan geheel afhankelijk.

"De "arcor" is daarvoor als berichten-bron in feite de eerste schakel.

Practische resultaten van het bedrijfswerk.

De krachtige aansporingen van de partijleiding waren tot op heden niet in staat de uitvoerders der partijtaken te **inspireren tot intensieve actie** in de bedrijven. Zoals ook bij de meeste andere acties van de CPN waren de resultaten het duidelijkst waarneembaar in het Westen des lands, in deze met name te Amsterdam.

In 1948 bestonden in de Nederlandse hoofdstad verschillende bedrijfs-groepen van de CPN, o.a. Transport, Metaalbewerkers, Overheid en Bouwvakarbeiders. Deze organisaties werden in de praktijk "afdelingen" genoemd.

De destijds genaamde "afdeling" Overheid was verdeeld in een aantal kernen, (feitelijk "afdelingen") t.w.: in het Gemeentelijk Energie Bedrijf, bij de F.T.T., Publieke Werken, Stads Reiniging en het Gemeentelijk Vervoerbedrijf.

In November 1948 scheen het, mede in verband met een mogelijk uit te vaardigen ambtenarenverbod voor de CPN, volgens de partijfunctionarissen gewenst deze groepen als zodanig op te heffen en de kernen daarvan zelfstandig te laten voortbestaan, zodat na het eventuele verbod de werkzaamheden - dan "illegaal" - konden worden voortgezet. Tevens zou men hiermede bereiken, dat de partij-werkers in het ene bedrijf niet meer precies zouden weten, wat elders geschiedde, hetgeen blijkbaar als een voordeel werd gezien. Dezerzijds kan daartoe geen andere verklaring worden gevonden, dan dat men gehandeld heeft op grond van de verwachting dat op een of andere manier tegen de CPN zou worden opgetreden.

Met ingang van 15 November 1948 werden de onderdelen der bedrijfs-

groepen tot zelfstandige afdelingen verklaard. In December van dat jaar werd de afdeling "Overheid ontbonden en opgelost in een aantal zelfstandige groeperingen, waarvan het Gemeentelijk Energie Bedrijf de eerste was.

Voor zover bekend zijn te Amsterdam thans bedrijfsafdelingen gevormd bij:

1. het Gemeentelijk Energie Bedrijf (G.E.B.)
2. Posterijen (P.T.T.)
3. Publieke Werken (P.W.)
4. Stads Reiniging (S.R.).
5. Gemeentelijk Vervoerbedrijf (Tram)
6. Werkspoor Amsterdam (Metaalconstructies)
7. Verschure (Scheepswerf en Machinefabriek)
8. Amsterdamse Droogdok Maatschappij
9. Fokker (Vliegtuigindustrie)
10. Nederlandse Dok- en Scheepsbouw Maatschappij
11. Diamantbewerkers (feitelijk een bedrijfsgroep) allen te Amsterdam.

Te Rotterdam is de invloed van de CPN in de bedrijven veel geringer. Het "Trotzkistisch" genoemde Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties (OVV) wist daar een belangrijk deel der progressieve bedrijfsarbeiders tot zich te trekken.

Ter vervanging van de districtsfunctionarissen, die, naar de mening van het partijbestuur niet in staat waren behoorlijk leiding te geven, werd in Januari 1949 de bekende Johan Heinrich van Bork (geb. 13.11.1908 te Amsterdam) naar de Maasstad gezonden, om aldaar op te treden als secretaris van het districtsbedrijfsbureau. Hij werd beschouwd als "toegevoegd" en maakte derhalve geen deel uit van het districtsbestuur.

Zoals destijds dezerzijds reeds werd verwacht baatte zijn optreden niet. Nog in September 1949 werd geklaagd over de beslist onvoldoende ontwikkeling van het bedrijfswerk te Rotterdam. De bedrijfsafdelingen "Wilton" en "Haven" waren weliswaar opgericht, doch van activiteit, in-zowel als uitwendig, was geen sprake. Van de oprichting van de geprojecteerde afdelingen bij P. Smit, Notam en Van den Berg was nog niets te bespeuren. De optimistische publicaties in "De Waarheid" vormden dan ook slechts een onderdeel van de propaganda tegen het "defaitisme".

In November 1949 werd bevolen de partij geheel en al op de achtergrond te plaatsen. Men mocht niet meer spreken van CPN, EVC of NVV. Men diende zich uitsluitend bezig te houden met "de belangen der arbeiders" in het algemeen, in de hoop op deze wijze het communistische aandeel in de bedrijfsacties te kunnen camoufleren.

Thans zijn de volgende bedrijfsafdelingen te Rotterdam bekend:

1. Wilton (Scheepswerven)
2. Rotterdamse Droogdok Maatschappij

3. Piet Smit (Scheepsworven en Machinefabriek)
4. "Haven" Rechter Maasoever
5. "Haven" Linker Maasoever
6. Verenigde Blikfabrieken

Bij de kernverkiezingen van de Haven Arbeiders Reserve (H.A.R.), welke in November 1949 werden gehouden, hadden de Uniebonden slechts een geringe activiteit vertoond. Dientengevolge zijn de meeste gekozen vertegenwoordigers leden van het OVB en de EVC. Mogelijk zullen daaruit nog strubbelingen ontstaan, temeer daar de C.P.N. in de tweede helft van 1949 haar actie, meer dan voorheen, afstemde op de sociaal-economische problemen in de maatschappij, zulks ter stimulering van haar politieke acties.

Te 's-Gravenhage - overwegend ambtenarenstad - is slechts weinig activiteit van communisten in de bedrijven te bespeuren. De "grote resultaten", schreef Harry Verhey in "Politiek en Cultuur" van Mei 1949 in zijn artikel over de staking bij de Haagse Tramweg Maatschappij, "welke in 1948 zijn behaald, werden niet geconsolideerd en vastgelegd".

Deze partijsecretaris fulmineerde dan ook heftig tegen de laksheid der Haagse partijgenoten. Hun activiteit beperkt zich vrijwel tot de Haagse Tramweg Maatschappij. Daarnaast worden enige bedrijfskranten uitgegeven o.a. in het Gemeentelijk Gas Bedrijf, de zg. "G.G.B.-spiegel" en enige particuliere bedrijven.

Het resultaat van de CPN-bemoeiingen in de bedrijven te Utrecht manifesteerde zich door oprichting van de bedrijfsafdeling Werkspoor.

In het district Centraal Gelderland werden bedrijfsafdelingen opgericht bij:

1. Algemene Kunstzijde Unie te Arnhem (AKU)
2. Algemene Kunstzijde Unie in de Kleefse Waard (AKU)
3. Hollandse Metallurgische Bedrijven (Tinfabriek te Arnhem).

Van de bedrijfsafdeling bij Diepenbroek en Reigers te Ulft (DRU) werd de laatste tijd niets meer vernomen; bekend is, dat een der meest actieve figuren daarvan door de Directie zou zijn ontslagen.

In de overige districten van de CPN zijn tot op heden geen soortgelijke afdelingen opgericht. Vermeld zij, dat in Twente de talrijke bedrijfskranten (tijdelijk ?) zijn vervangen door één centraal orgaan, de "Textielgids", welke thans voor alle daar gevestigde bedrijven geldt als bedrijfskrant.

De geringe vorderingen op het gebied van het instructieve bedrijfs-werk - mede een gevolg van het veelal primitief gevormde kader - worden gecompenseerd door de talrijke mislukkingen bij de praktische werkzaamheden.

Hoewel de bedrijfsvrede in Nederland gedurende de laatste jaren meerdere malen door kleine, spontane stakingen werd onderbroken,

-sloegde de communistische-

slaagde de communistische agitatie er niet noemenswaard in hierin veel verandering te brengen.

De betrekkelijke onmacht van het bedrijfsapparaat bleek nog eens duidelijk, toen in 1948 een staking uitbrak onder het personeel van de Haagse Tramweg Maatschappij (H.T.L.): Deze staking was door de communisten voorbereid en had een voor hen niet ongunstig verloop. Reeds vier weken tevoren, bleek het, waren enige communistische agitatoren duchtig geïnstrueerd en vrijwel alle krachten van het district werden op deze actie geconcentreerd.

De CPN betuigde haar instemming met het verloop van de staking, als gold het hier een totale overwinning op de Haagse "bourgeoisie". De stakingsleider Leendert Laurens Touw (geb. 13.4.1922 te 's-Gravenhage) werd onmiddellijk verheven tot gesalarieerd districtsbestuurder en wegens zijn "grote capaciteiten" ingezet voor het bedrijfs-werk in het gehele district. Tevens vertoonde hij zich gedurende korte tijd als "de grote man uit Den Haag" op verschillende vergaderingen elders in het land.

De propaganda rond deze man deed een wel zeer ongunstig licht vallen op de overige bedrijfsfunctionarissen van de partij. Zijn huidige activiteit is echter niet groter dan die van zijn collega's.

Het merendeel der andere acties bewees, dat het initiatief tot staking in slechts enkele gevallen van de communistische organisaties uit ging. Over het algemeen liep men achter de feiten aan. De "Berichtendienst" in de bedrijven werkte onnauwkeurig en langzaam. Wel werden vrijwel alle acties door een der bij de EVC aangesloten bonden gesteund.

Het partijblad etaleerde deze kleine conflicten op zijn voorpagina zg. als graadmeter voor de ontevredenheid der Nederlandse arbeiders.

De actie der lassers van de Nederlandse Dok en Scheepsbouw Maatschappij te Amsterdam in het begin van 1949 waarvan de EVC de leiding had, werd na verloop van tijd opgeheven, zonder dat resultaten werden bereikt.

Evenzo ging het met de staking van de Amsterdamse gemeente-werksters, welke van 11 Januari tot 6 Maart 1949 duurde.

Een landelijke stakingspoging onder de stucadoors, welke te Amsterdam begon en zich geleidelijk over een aantal andere gemeenten uitbreidde, verliep eveneens. De resultaten hiervan waren verschillend. Sommige patroons betaalden het gevraagde tarief, doch de meeste stucadoors gingen op andere objecten werken, zonder dat aan hun eisen was voldaan.

Nieuwe richtlijnen.

Hoewel de CPN tot nu toe gefaald heeft in haar pogingen vaste voet te verkrijgen in de bedrijven behoudt het bedrijfswerk de volle belangstelling en werden op de Partijconferentie, welke op 23 en 24 Decem-

ber 1949 te Amsterdam werd gehouden, nieuwe instructies uitgegeven voor de verbetering en uitbreiding. er van.

- /nog Meer dan voorheen, zo werd in de resolutie duidelijk gemaakt, moet gestreefd worden naar:
1. oprichting van actieve bedrijfsafdelingen in alle grote en middelgrote industriële bedrijven;
  2. vereniging van alle partijgenoten-bedrijfsarbeiders in de bedrijfsafdelingen;
  3. aanwerving van nieuwe leden voor de oprichting van bedrijfsafdelingen;
  4. het tot stand brengen van een zelfstandig politiek en organisatorisch leven der bedrijfsafdelingen;
  5. hulpverlening der buurtafdelingen aan de bedrijfsafdeling bij colportage, uitgave en verspreiding van de bedrijfskrant, onderlinge verbinding en bescherming van de leden der bedrijfsafdelingen;
  6. een bedrijfskrant, die door de bedrijfsafdeling zelf wordt uitgegeven en opgesteld, met behulp van de buurtafdeling;
  7. actieve werkzaamheid van de leden der bedrijfsafdelingen in de massa- en vakorganisaties;
  8. bescherming van de bedrijfsafdeling en de leden tegen spionage der directies en imperialistische geheime diensten.

In feite wijken deze directieven niet af van de tot nu toe gevolgde tactiek. De samenbundeling vandezevroeger min of meer "bij gelegenheid" gegeven instructies, duidt echter wel op een zekere intensivering - ten minste in de hogere partijkringen - van de bedrijfsactiviteit.

De kennelijk beoogde scheiding tussen de bedrijfs- en buurtafdelingen wijst op de uitsluiting der partijleden-bedrijfsarbeiders van andere partijwerkzaamheden, voor een totale inzet op het bedrijfs-
werk.

Is voor de meer algemene partijacties goed kader al onmisbaar, voor het bedrijfswerk geldt dit in nog veel sterkere mate.

Wederom werd dus het bedrijfswerk gequalificeerd als het zwaarst weggend in de partijagitatie.

Naam	Bestemd voor personeel van	Plaats	Datum v. verschijning	Eerste exemplaar		
				No.	Ge-dat.	Ontv. op
De Schroef	N.D.S.M.	Asd.	?	5	Juli '47	?
Dynamo	Gem.En. Bedr.	"	?	2	1.5.'48	?
Publ.Werken	Publieke Werken	"	?	2	1.5.'48	?
Taun	Stadsreiniging	"	?	5	1.5.'48	?
Potwagen	Gem.Verv.Bedr.	"	?	11	1.5.'48	?
Postillon (V/h Post- hoorn)	P.T.T.	"	?	2	1.5.'48	?
Propeller	Fokker	"	?	12	1.5.'48	?
Werkspoor stemmen (v/h Turbine)	Werkspoor	"	?	8	Juni '48	?
Stimulans	Zickenhuizen	"	?	2	1.5.'58	?
De WSBZ	Was-Schoonm- Bad- en Zweminr.	"	?	2	1.5.'48	?
De Weg	Ford Numan's e.a. bedrijven.	"	Mei 1948	1	1.5.'48	?
De Weg	Draka e.a. bedr.	"	Mei 1948	1	1.5.'48	?
De Haven	Havenbedrijf	"	?	3	1.5.'48	?
De Buis	De Cirkel	"	?	2	1.5.'48	?
De Compressor	Verschure & Co	"	?	7	1.5.'48	?
De Brug	Art.Inr.Hembrug	"	?	2	1.5.'48	?
De Klinknagel	ADM	"	?	9	9.7.'48	?
De Stofzuiger	EFA Produkta	"	?	6	Juli '48	?
De Neef	8 bedrijven	"	?	5	Juni '48	?
Vliegende Wiel	N.S.	In Asd, R'dam en Utrecht	?	5	Juni '48	?
De Typo	Grafische Ind.		?	?	Mei '49	?
De Molen	Diamant Ind.	Asd.	?	?	Nov.49	?
Rondom 't Pensijzer	Kleding Ind.	"	?	?		
Links af De Cockpit	Taxi Luchtvaart KLM	"	?	1	?	Mrt 49
A.T. Gids	Arbeiders pers	"	?	1	?	
Het Rode Potlood	Asd.Leraren en onderw.	"	Mei 1949	1	Mei '49	?
V.H.Contact	v. Houtens Choc.fabr.	" (Weesp)	?	?	?	?
De Motor	Kromhout Mo- torenfabr.	"	Mei '49	1	Mei '49	?
De Operator	Cigaretten Ind.	"	Mei '49	?	Mei '49	?
De A'damse Haven	A'dam Haven- bedrijf	"				
Smalspoor	Orenstein en Koppel	"				

Laatste exempl.			Totaal		(R)egelm.of
No.	Gedat.	Ontv.op	ontv. ex.	Oplage/Datum	(O)nregelm?
19	Dec.48	?	7	1050/Oct. 48	R ?
	Nov. 49	?	11	550/Oct. 48	R ?
7	Oct.48	?	5	550/Oct.48	R ?
9	Sept.48	?	4	550/Oct.48	R ?
?	Jan.50	?		1050/Oct.48	
?	Mei 49	?	5	350/Oct. 48	
17	Oct.48	?	5	550/Oct. 48	
?	Nov.49	?	8	650/Oct. 48	
6	Sept.48	?	4	300/Oct.48	
?	Mei'49	?	5		
6	Oct.48	?	5	550/Oct.48	
6	Oct.48	?	5	550/Oct.48	R ?
6	Oct.48	?	5	550/Oct.48	
?	Nov.49	?	7	550/Oct.48	
7	Oct.48	?	5	250/Oct.48	
13	Nov.49	?	6	550/Oct.48	
7	Oct.48	?	6	250/Oct.48	R ?
11	Sept.48	?	3	550/Oct.48	
8	Sept.48	?	3	350/Oct.48	
?	Mei'49	?	4	300/Febr.49	
?	Nov.49	?	2		
?	Nov.49		1		
?	?		1		R ?
?			1		
3	?	jan.50	2		
?	?	-	1		
?	?	-	1		

Naam	Bestemd voor personeel van	Plaats	Dat.v. versch.	Eerste exemplaar		
				No.	Gedat.	Ontv.op
Rijgaan	Havenbedrijf	R'dam	?	?	?	Lrt.47
ETT-contact	P.T.T.	"	?	1	?	?
Contact m.d. Ambtenaren	Raadhuis	"	?	?	?	1947
GeWe	Gemeente Werken	"	Apr.47	1	?	Juni 47
De Schroef	Scheepsbouw	"	?	?	?	?
De Schakel	R.D.M.	"	?	?	?	?
R.E.T.	R.E.T.	"				
Nelle Bode	Tabaksfabr. Van Nelle	"				
Wiekpot	Glasfabrick	Leerdam	?	?	?	1.7.47
De Hutter	Glasfabrick					
De Dwars- helling	NV Scheepswerf & Mach.fabr. De Biesbosch	Dordrecht	Jan.50	1	Jan.50	Jan.50
De Steutel voor een betere toe- komst	Lips	"	Dec.50	1	Dec.50	2.1.50
De Helling	De Scheepswerf "De Merwede"	Giessendam-Hardinxveld.				

<u>Laatste exemplaar</u>			Totaal ontv. ex.	Oplage/Datum	(R)egelm. of (O)nregelm.
No.	Gedat.	Ontv.op			
?	?	?	2		
?	?	Mci'47	2		
?	?	1947	3		
-	-	-	1		
?	?	?	4		
?	?	-	1		
?	?	-	1		
?	?	30.1.50	2		

Naam	Bestemd voor personeel van	Plaats	Dat, v. versch.	Eerste Exemplaar		
				No.	Gedat.	ontv. op
RGB-Spiegel	Gen. Gasfabr.	Den Haag	?	?	?	Jan 47
Pander-wekker	Pander	"	?	1	?	?
De Maker	van Heijst	"	?	2	?	Apr. 47
Waldorp	Waldorp	"	?	1	?	?
Waarheid		"				
De PTT Post	P.T.T.	"				
De Weefstoel	Van Wijk	Leiden	?	1	?	?
De Hamer	Kon. Ned. Grofs smederij	"	?	?	?	Juni 47
De Magneset	Metaal	"				
De Kabelkern	NV Ned. Kabelfabr.	Delft	?	2	Oct. 48	?
De Textielband	Johan Parmentier	"				
De Lijmwerker	Lijm en Gelatine fabriek	Delft	Sept. 47	1	Sept. 47	?
De Pletterij- werker	Pletterij v/h L.I. Enthoven & Cie	Delft	Apr.	1	Apr.	?
E.T.M.	H.T.M.	Den Haag	?	28	13 Aug.	?
De Band	Vredesteijn	"	?	9	?	Dec. 48
't Kompas	Escher (Metaal)	"	?		?	?
De Weg naar het Socialisme		"	?	3	?	?
Hus	v.d. Heem	"	1.9.48	1	Sept. 48	?
Oosthoek	N.V. B Hus	"	Oct. 48	1	Oct. 48	?
	NV Oosthoek Beton- fabriek	Alphen a/d Rijn				
Nieuw Spoor	NV Spoorijzer Delft	Delft	?	4	?	?
De Weefspoel	Textiel ind.	Leiden	?	?	?	?
Verbouwen in Eigen Kracht	Algemeen	Delft	?	?	Mei 49	?

Laatste exemplaar			Totaal ontv. ex.	Oplage/Datum	(R)egelm.of (O)nregel.
No.	Gedat.	Ontv.op			
16	?	Nov.49	6		
?	?	?	1		
11	Apr.49	?	4		
?	?	-	1		
?	?	-	1		Wrsch. enig no. Later "Weefspoel"
?	Mai 49	Juni 49	4		
?	29.12.49	?	22		geschat 500/Oct.48
?	Nov.48	?	2		
?	?	?	5		
62	Dec.49	?	8		1100/?
13	Mai 49	?	4		
?	?	?	6		
?	?	-	1		
?	20.6.49	?	15		
4	Dec.48	?	3		
?	?	-	1		
?	?	-	1		
?	Juli 49	?	2		

Naam	Bestemd voor personeel van	Plaats	Datum v. versch.	Eerste exemplaar		
				No.	Gedat.	ontvlop
Werkspoor Vonk	Werkspoor	Utrecht	?	?	?	?
Demka krant	Demka	"				
Spoorbulle- tin	N.S.	"				
N.A.M.krant	Ned. Alumi- nium Mij.	"	?	?	?	?
Vliegend Wiel	NV Ato zic Asd.	"				
Dwarsfluit	Algemeen, doch veelal voor NV Halen meubelfabr. Gisper	Culemborg				
De Hoogoven	Hoogovens	Velsen	?	?	April	49
De Papier- molem	v. Gelder	"				
Contact	Overheid	Haarlem				
De Cacao- pers	Droste en Union	"				
De Breier	H.I.N.	"				
De Moker	Stork	"				
De Drukpers	Joh.v. Enschede	IJmuiden				
De Stormbal ?	Visserijbedrijf N.Z.H.V.M.	Haarlem				

<u>Laatste exemplaar</u>		Totaal ontv. ex.	Oplage/Datum	(R)egelm. of (O)nregelm.
No.	Gedat. Ontv.op			
	Jan 50	Jan 50	7	
?	?	Juli 49	6	300/?
?	Oct.	49	3	

Naam	Bestemd voor personeel van	Plaats	Dat.v. versch.	Eerste exemplaar		
				No.	Ge-dat.	Ontv.op
AKU Wekker	Alg. Kunstzijde Unie	Arnhem	Juli 47 ?	1	Juli 47?	Juli 47
De Tinschuit	Metaal	"		9	Dec. 48	?
De Beitsbak	Rijnstaal	"				
De Gem. Ambt.	Gemeente	"	?	2	Nov. 48	Nov. 8
De Meteoortsteen		"				
De Spinner	NV Nijma Kunst- zijde spinnerij	Nijmegen	Jan. 49	1	Jan. 49	?
De Haard	D.R.U.	Ulft				
De Follergang	Papierfabriek	Eerbeek	?	?	Juli 49	?
De Slaghoed	Becker's Sons	Brummen		?	Febr. 50	?
De Mijnlamp	mijnen in Lim- burg.		18.1.47	1	Jan. 47	
Ceramische industrie						
Staatsmijn Emma	Staatsmijn Emma		?	?	?	-
Rondom de Willem Sophia	Nijn W.S.					
De Mijnlamp	Staatsmijn Hendrik		?	?	?	?
De (Rode) Luidspreker	NV Philips Eindhoven	Eindhoven	?		?	Juli 47
Onze Krant	Textielfabrieken	Wilburg	?	9	Juni 49	?

<u>Laatste exemplaar</u>			Totaal ontv. ex.	Oplage/Datum	(R)egelm. of (O)nregelm.
No.	Gedat.	Ontv, op			
?	Febr.50	?	84 2 extra Nos		0
?	?	-	4		
-	-	-	1		
2	Mrt.49	?	2		
?	?	-	1		
-	-	-	1		
?	Jan.49	?	11		Aanvankelijk schied mijnindu., later van Hendrik
-	-	-	1		
2	?	Febr.49			
?	?	?	2		
?	Jan.48		6		
?	?	-	1		

Naam	Bestemd voor personeel van	Plaats	Dat, v. versch.	Eerste exemplaar		
				No.	Gedat.	Ontv. op
4 0 De Binding Oosterveld	NV Nico Terkuite & Zn	Enschede	?	1	?	Juni 47
4 0 Nieuws (Dui- vel & Eras)	Fabriek Ooster- veld	"				
4 0 Den Brekker	NV I.I. Roozendaals Imp-&Exp. Comp.	"	?	?	?	Juni 47
4 0 'n Bamsstem	Tubantia Tex- tiefabr.	"	?	?	?	Dec. 47
4 0 Schering en Inslag	V. Heck en Co, De Hase en Boshof	"	?	?		Sept. 48
4 0 De Wever	NV. Blijdenstein	"				
0 De Bayer	Twentse Text. Nij.	"	?	?	?	Mrt. 49
De Diesel	Mach. fabr. Stork	Hengelo	?	5	23.7.47	26.7.47
De Dekker	Scholte	Almelo	?	?	?	?
De Wever	Twente	"				
De Spinner	ten Gate	"				
Contact	Fabriek	"	?	?	?	?
Twenthe Bode	Twenthe fa. Gebr.	Enschede	?	?	?	?
De Schutter	van Heek	"	?	?	?	?
0 Het Weef- getouw	M.J. Menco Spinncrij Roombeck	"	?	?	?	?
0 'n Bamspinner	?					
De Wissewever	?					
/ eenmaal in 1 ex. verschenen onder gezamenlijk opschrift.						
0 eenmaal in 1 ex. verschenen onder de titel "De Textielgids"						
De Metaal Arbeider	?	Hengelo			1950..	Mrt. 50
De Glas- blazer	Glasfabriek	Nieuw Buinen	?	?	Juli 47	?

<u>Laatste exemplaar</u>			Totaal ontv. ex.	Oplage/Datum	(R)egelm. of (O)nregelm.
No.	Gedat.	Ontv. op			
?	?	Mrt.49	9 en 1 ex- tra no.		0
?	?	?	2		
-	-	-	1		
?	?	?	4		
-	-	-	1		
?	?	30.12.48	3		
?	?	-	1		
?	?	-	1		
?	?	-	1		
?	?	Dec.49	1		
-	-	-	1		
-	-	-	1		

Naam	Bestemd voor personeel van	Plaats	Dat.v. versch.	Eerste exemplaar		
				No.	Gedat.	O. v. op
De Gemeente Werker	Gen. Werken	Groningen	?	?	?	?
De Rode Typo		"	?	?	?	?
De GGG Echo	Gasfabriek	"	?	5	Oct. 48	?
De Draad	Metaal Heeminga	"				
Scheepsbouwer	Metaal	"	?	?	?	?
De Hamer	Bouwbedrijf	"				
De Steenar- beider	Baksteenfabrieken	"				
De Rode Smidse	Metaal	"				
De Rode Bouw- arbeider	Bouwnijverheid	"				
Eenheid	Landbouw	Zuidbroek				
De Echo	14 Strocarton	"				
v.h. Noorden	fabrieken	"				
De Rode Steen	20 Steenfabrieken	"				
De Rietbe- werker	Rietarbeiders	Heerenveen		3	Jan. 50	Jan. 50

Laatste exemplaar			Totaal ontv. ex.	Oplage/datum	(R)egelm. of (O)nregelm.
No.	Gedat.	Ontv.op			
?	?	1948	2		
4	Nov.48	?	2		
-	-	-	1		
?	?	?	1		
-	-	-	1		

Naam	Bestemd voor personeel van	Plaats	Dat.v. versch.	Eerste exemplaar		
				No.	Gedat.	Ontv.
Hieuw Op	Houthaven	Zaandam				
A.H.Contact	Albert Hein	"				
De Wals	Schoen	"				
De Stanser	Bruynzeel	"				
De Bedrijfskern	Fabr. matige Bedrijven	"				
S.F. Ioe- riër	Honig	"	?	?	Oct.48	?
Verkade riër	Verkade	"	?	?	Oct.48	?
De Rode Stamper	Blikfabriek	Krommenie	?		Febr.47	?
De Lim koe- riër	Linoleumfabr.	"	?	?	?	?
De Bedrijfskern	Fabr. matige industriën	Wormerveer				
"	"	Hoog/Zaan- dijk				

Laatste exemplaar   Totaal   Oplage/Datum   (R)egeln. of
No.: Gedat.   Ontv.op   ontv. ex.   (O)nregeln.

?	Jan.49	?	3		
?	?)	-	1		
?	Febr.49	?	4		
?	?	?	2		